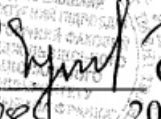

Міністерство освіти і науки України
 Львівський національний університет імені Івана Франка
 Відокремлений структурний підрозділ «Педагогічний фаховий коледж Львівського
 національного університету імені Івана Франка»

ЗАТВЕРДЖУЮ
 В.о. директора О. І. Сурмач
 « 31 » 08 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Культура мовлення і практикум з виразного читання»

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність 012 Дошкільна освіта
 Шифр Назва

Статус дисципліни Нормативна навчальна дисципліна
 Нормативна (вибіркова)

Циклова комісія викладачів фахових дисциплін дошкільної освіти

Дані про вивчення дисципліни

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисциплін	Кількість годин							Вид семестрового контролю		
				Кредити ЄКТС	Аудиторні заняття					Самостійна робота	Курсова робота	Залік	Екзамен
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	I	II	3	90	16	-	18	-	56	-	2-й	-	

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми та навчального плану підготовки фахового молодшого бакалавра.

Освітньо-професійний ступінь

Розробники:

 Підпис

О. Б. Соболевська

Ініціали та прізвище викладача (науковий ступінь та вчене звання)

Затверджено на засідання циклової комісії.

Протокол № 1 від 30 08 2021 р.

Голова циклової комісії

 Підпис

Ініціали та прізвище

Схвалено на засіданні Педагогічної ради Коледжу.

Протокол № 1 від 31 08 2021 р.

1.МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Проблема підготовки майбутніх дошкільних педагогів до професійної діяльності на сьогоднішній день набула значення багатфакторної моделі. Тематика науково-педагогічних досліджень, що проводяться, зумовлена потребами суспільного розвитку, адже формування особистості, її виховання та навчання – справа суспільна, і саме від рівня підготовки фахівців дошкільної справи залежить, як і на скільки ефективно відбудуватиметься процес формування майбутніх суспільних сил. Зокрема, у центрі уваги сучасної педагогіки вищої школи – питання розвитку творчої особистості студента, культури та краси його мовлення, самодіяльності, активності, креативності майбутніх вихователів.

Вивчення даного курсу передбачає підвищення у студентів рівня мовної освіти, фундаментальними складовими якої є культура мовлення та виразне читання – мистецтво відтворення думок і почуттів художнього твору засобами слова.

Основною метою курсу є:

- підвищення рівня загальної та мовної культури майбутніх вихователів;
- навчання студентів досконалому володінню мовними засобами;
- формування навичок вести монологічне чи діалогічне мовлення й виразно читати літературні твори, дотримуючись норм сучасної української мови та мовленнєвого етикету;
- сприяти кращому емоційному та літературному осмисленню й розумнію студентами текстового матеріалу;
- розвивати уміння застосовувати елементи техніки мовлення та прийоми виразного читання у навчально-виховному процесі ДНЗ.

Завдання курсу:

- ознайомити зі сучасним термінологічним апаратом;
- ознайомити із методологічними засадами культури мовлення і практики виразного читання;

- вироблення навичок аналізу типових орфоепічних, лексичних, мовностилістичних помилок;
- формування аналітичного та критичного мислення і мовленнєвої компетенції, що охоплює систему мовленнєвих умінь (вести діалог, творити усні й писемні монологічні та діалогічні висловлювання різних видів, типів і жанрів);
- акцентувати на базовому понятті мовної норми, формувати вміння давати оцінку мовленнєвим явищам.

Вивчення курсу передбачає формування у студентів знань про:

- теоретико-практичні засади культури мовлення, норми сучасної української мови та принципи її основних комунікативних ознак;
- норми мовленнєвого етикету;
- особливості та специфіку мистецтва виразного читання як одного із складових синкретичної природи театрального жанру;
- основні положення засобів логіко-емоційної виразності читання;
- жанрову різноманітність дитячої літератури;
- особливості аналізу та підготовку до читання й виконання різножанрових творів письменників-класиків та сучасних дитячих письменників.

На основі цих знань повинні бути сформовані уміння:

- дотримуватися норм сучасного правопису української мови та здійснювати самоаналіз культури власного усного й писемного мовлення;
- використовувати у практичній педагогічній діяльності складові техніки мовлення та деякі методи й прийоми театральної педагогіки;
- підбирати різножанрові твори для читання дітям дошкільного віку, враховуючи психолого-педагогічні особливості їхнього розвитку;
- самостійно опрацьовувати партитуру твору для виразного читання, враховуючи специфіку жанру;

- майстерно виконувати літературні твори для дітей, враховуючи структурні елементи техніки мовлення, засоби мовної та логіко-емоційної виразності читання;
- здійснювати театралізовану постановку літературного твору для дітей чи з дітьми, враховуючи алгоритм розробки сценарію п'єси на основі художнього тексту;
- надавати фахові теоретико-практичні консультації батькам дітей дошкільного віку з теми «Підбір творів для читання дітям та особливості майстерності виконання творів».

Студент набуде компетентності:

Загальні компетентності:

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здійснення безпечної діяльності.

ЗК8. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Спеціальні компетентності:

СК 9. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України, національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів).

СК 10. Здатність до розвитку мовлення у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку та їхньої взаємодії з однолітками та дорослими.

СК 12. Здатність до формування в дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку елементарних уявлень про різні види мистецтва та засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності в різних видах мистецтва

СК 13. Здатність до організації освітнього процесу з урахуванням індивідуальних фізичних і психічних можливостей дітей в найбільш оптимальних для них формах.

СК 15. Здатність до комунікативної взаємодії з учасниками освітнього процесу.

Результати навчання:

РН 9. Визначати завдання, зміст специфічно дитячих видів діяльності (предметно-практичної, ігрової, пізнавальної) та організовувати їх відповідно до освітніх програм.

РН 12. Здійснювати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітнього процесу закладу дошкільної освіти на засадах етики професійного спілкування та оцінювати результативність педагогічної взаємодії.

РН 14. Формувати компетентності у просторі освітніх напрямів роботи закладу дошкільної освіти через організацію самостійної творчої діяльності (ігрової, художньо-естетичної) дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку.

РН 17. Формувати національно-патріотичні почуття у дітей дошкільного (раннього та передшкільного) віку, а також ціннісне ставлення до культурних надбань українського народу, повагу до представників різних національностей і культур.

РН 20. Забезпечувати формування наскрізних умінь особистості дитини в різних видах діяльності в умовах закладу дошкільної освіти.

Зміст дисципліни:

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Культура мовлення у педагогічній роботі.

Тема 1. Культура мовлення як навчальна дисципліна. Мова і мовне спілкування. Літературна мова. Культура мови. Культура мовлення. Культура спілкування. Міжособистісні взаємини у спілкуванні. Культура мовлення в роботі педагога. Українська мова серед інших мов світу. Мовна ситуація в Україні.

Тема 2. Практичне заняття: Мова і мовлення. Мовна норма як канон мовлення. Мова як засіб спілкування. Функції мови. Літературна мова і норми літературної мови. Мовна норма. Критерії мовної норми. Типи мовних норм. Сильні і слабкі мовні норми. Норма літературної мови і нормативне

мовлення. Двоякість літературних норм. Основні ознаки культури мовлення. Комунікативні якості культури мови.

Тема 3. Культура професійної комунікації. Слово і педагогічна майстерність. Стель мовлення. Індивідуальний стиль мовленнєвої поведінки. Імпровізаційність, організація діалогу, експресивність. Образність і метафоричність слова. Комунікативна техніка – основа педагогічної техніки. Педагогічне мовлення. Комунікативна поведінка педагога.

Тема 4. Практичне заняття: Культура монологічного і діалогічного мовлення. Монолог. Діалог. Бесіда. Види бесід. Контакт. Типи контактів. Невербальні засоби спілкування. Публічний виступ.

Тема 5. Практичне заняття: Мовленнєвий етикет. Мовний етикет. Етикет. Мовленнєва етика. Етика, мовний етикет, мовленнєвий етикет. Словесний рівень етикету. Різновиди мовленнєвих ситуацій. Тональності спілкування. Поради для етикетного спілкування. Рекомендації для адресанта і адресата.

Модульна контрольна робота 1.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Техніка мовлення та виразне читання

Тема 6. Техніка мовлення. Засоби логіко-емоційної виразності читання. Техніка мовлення. Засоби логіко-емоційної виразності мовлення. Невербальна комунікація: оптико-кінетична система, паралінгвістична система, екстралінгвістична система. Елементи техніки мовлення.

Тема 7. Дихання. Типи дихання. Голос. Основні властивості добре поставленого голосу. Голосовий апарат. Органи мовлення.

Тема 8. Практичне заняття: Вправи на дихання. Вправи на постановку голосу.

Тема 9. Дикція. Орфоепія. Засоби логіко-емоційної виразності. Інтонція, пауза, словесний наголос. Темп. Темпоритм.

Тема 10. Практичне заняття: Вправи на дикцію. Вправи з орфоепії.

Тема 11. Текст. Мистецтво читання тексту. Текст: поняття, особливості. Мовні засоби тексту. Рівні тексту. Одиниці тексту. Категорії тексту. Функції тексту. Різновиди тексту.

Тема 12. Практичне заняття: Читання текстів.

Тема 13. Твір. Мистецтво розуміння твору. Читання як розуміння. Твір. Пізнання твору – «читання-спілкування». Розуміння твору через читання тексту (інтерпретація). Проекція тексту. Літературне мислення. Сприймання художнього тексту.

Тема 14. Культура мовлення, читання, декламування. Формування і розвиток навички читання у ЗДО. Літературознавча пропедевтика і досвід читацької діяльності. Розвиток творчої діяльності на основі прочитаного. Культура мовлення, читання, декламування.

Тема 15. Практичне заняття: Особливості читання творів різних жанрів. Байка. Вірш. Оповідання. Казка. Виразне читання творів. Розмітка тексту знаками партитури.

Модульна контрольна робота 2.

3. Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин				
	Денна форма навчання				
	Усього	Лекції	Лабораторні заняття	Практичні (семін.) заняття	СРС
I семестр					
Змістовий модуль I. Культура мовлення у педагогічній роботі					
Тема 1. Культура мовлення як навчальна дисципліна <i>Самостійна робота:</i> . Культура мовлення в роботі педагога.	6	2			4
Тема 2. Мова і мовлення. Мовна норма як канон мовлення. <i>Самостійна робота:</i> Комунікативні якості культури мови.	6			2	4
Тема 3. Культура професійної комунікації. <i>Самостійна робота:</i> Педагогічне мовлення. Комунікативна поведінка педагога.	6	2			4
Тема 4. Культура монологічного і діалогічного мовлення.. <i>Самостійна робота:</i> Невербальні засоби спілкування.	6			2	4

Тема 5. Мовленнєвий етикет. <i>Самостійна робота:</i> Словесний рівень етикету.	7			2	5
<i>Модульна контрольна робота № 1</i>	2			2	
Змістовий модуль 2. Техніка мовлення та виразне читання					
Тема 6 Техніка мовлення. Засоби логіко-емоційної виразності читання. <i>Самостійна робота:</i> Елементи техніки мовлення.	7	2			5
Тема 7. Дихання. Голос <i>Самостійна робота:</i> Основні властивості добре поставленого голосу.	9	2		2	5
Тема 8 Дикція. Орфоепія <i>Самостійна робота:</i> Засоби логіко-емоційної виразності.	9	2		2	5
Тема 9. Текст. Мистецтво читання тексту. <i>Самостійна робота:</i> . Різновиди тексту. Читання текстів.	9	2		2	5
Тема 10. Твір. Мистецтво розуміння твору. Читання як розуміння. <i>Самостійна робота:</i> Сприймання художнього тексту.	7	2			5
Тема 11. Культура мовлення, читання, декламування <i>Самостійна робота:</i> Формування і розвиток навички читання у ЗДО.	7	2			5
Тема 12. Особливості читання творів різних жанрів <i>Самостійна робота:</i> Розмітка тексту знаками партитури	7			2	5
<i>Модульна контрольна робота 2</i>	2			2	
Разом за II семестр	90	16		18	56

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст лекційного курсу для студентів денної форми навчання

II семестр

№ з/п	Перелік тем лекцій	Кількість годин
Змістовий модуль I. Культура мовлення у педагогічній роботі		
1.	Тема 1. Культура мовлення як навчальна дисципліна	2
2.	Тема 2. Культура професійної комунікації.	2
Змістовий модуль II. Техніка мовлення та виразне читання		
3.	Тема 3. Техніка мовлення. Засоби логіко-емоційної виразності	2

	читання.	
4.	Тема 4. Дихання. Голос	2
5.	Тема 5. Дикція. Орфоепія	2
6.	Тема 6. Текст. Мистецтво читання тексту.	2
7.	Тема 7. Твір. Мистецтво розуміння твору. Читання як розуміння.	2
8.	Тема 8. Культура мовлення, читання, декламування	2
	Разом за II семестр	16

**Перелік практичних занять для студентів денної форми навчання
II семестр**

№ з\п	Теми практичних занять	Кількість годин
1	Тема 1. Мова і мовлення. Мовна норма як канон мовлення.	2
2	Тема 2. Культура монологічного і діалогічного мовлення..	2
3	Тема 3. Мовленнєвий етикет.	2
4	Модульна контрольна робота 1	2
5	Тема 4. Вправи на дихання та постановку голосу	2
6	Тема 5. Вправи на дикцію . Вправи з орфоепії.	2
7	Тема 6. Читання текстів	2
8	Тема 7. Особливості читання творів різних жанрів	2
9	Модульна контрольна робота 2.	2
	Разом за I семестр	18

**Самостійна робота
II семестр**

№ з\п	Теми самостійної роботи	Кількість годин
Змістовий модуль I. Культура мовлення у педагогічній роботі		
1.	Тема 1. Культура мовлення в роботі педагога.	4
2.	Тема 2. Комунікативні якості культури мови.	4
3.	Тема 3. Педагогічне мовлення. Комунікативна поведінка педагога.	4
4.	Тема 4. Невербальні засоби спілкування.	4
5.	Тема 5. Словесний рівень етикету.	5

Змістовий модуль II. Техніка мовлення та виразне читання		
6.	Тема 8. Елементи техніки мовлення.	5
7.	Тема 9. Основні властивості добре поставленого голосу.	5
8.	Тема 10. Засоби логіко-емоційної виразності.	5
9.	Тема 11. Різновиди тексту. Читання текстів.	5
10	Тема 12. Сприймання художнього тексту..	5
11	Тема 13. Формування і розвиток навички читання у ЗДО.	5
12	Тема 14. Розмітка тексту знаками партитури	5
	Разом за II семестр	56

4. ПИТАННЯ, ЯКІ ВИНЕСЕНО НА ЗАЛІК З ДИСЦИПЛІНИ

1. Культура мови як наука і навчальна дисципліна. Мова, мовлення, мислення. Функції мови і мовлення.
2. Комунікативні ознаки культури мовлення.
3. Культура мовлення. Мовленнєвий етикет та причини мовленнєвих помилок.
4. Мовленнєва діяльність педагога як елемент професійної діяльності. Публічний виступ і культура мовлення.
5. Шляхи досягнення багатства і різноманітності мовлення. Вимоги до усного мовлення.
6. Інформативне, аргументуючі і дискусійне мовлення.
7. Культура писемного мовлення. Текст як одиниця мовлення.
8. Етикетні формули та звертання. Ділова етика.
9. Культура педагогічного спілкування. Основні прийоми встановлення контакту з аудиторією.
10. Культура публічної монологічної мови. Родо-жанрова диференціація монологічної публічної мови.
11. Культура професійної діалогічної мови. Ділова бесіда як різновид професійної діалогічної мови.
12. Телефонна розмова як різновид професійної діалогічної мови. Культура ведення телефонної розмови.
13. Техніка мовлення як необхідна передумова словесної дії.
14. Значення правильного мовного дихання для читця. Типи дихання.

15. Значення голосу для читця. Постановка і якості розвиненого голосу. Гігієна голосу.
16. Дикція. Система роботи над удосконаленням дикції.
17. Органічні та неорганічні вади мовлення, їх причини.
18. Значення орфоепії для читця. Причини порушення орфоепічних норм у мовленні.
19. Мовні такти, їх значення для процесу читання, мовлення.
20. Інтонія як мовне явище на слуховому рівні сприймання. Значення та функції інтонації у виразному читанні.
21. Паузи. Класифікація пауз. Тривалість пауз.
22. Мелодика мовлення, її значення у виразному читанні. Основні мелодичні зміни та позначення на письмі.
23. Темп мовлення, його значення для процесу мовлення. Творення темпу і темпоральні зміни.
24. Невербальні засоби спілкування. Міміка. Використання невербальних засобів спілкування вчителем початкової школи.
25. Позамовні засоби виразності (поза, жести). Відповідність міміки і жестів логічній і емоційній насиченості твору.
26. Розмітка тексту знаками партитури.

5. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Пояснювально-ілюстративний.
2. Репродуктивний.
3. Проблемний.
4. Частково-пошуковий.
5. Дослідницький.

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Усні відповіді студентів.
2. Виконання практичних занять.
2. Тестовий контроль.
3. Залік.

Успішність студентів оцінюється за результатами поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль рівня знань здійснюється шляхом проведення семінарських занять, виконання практичних завдань, усного опитування.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться під час модульних контрольних робіт та заліку.

7. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання знань за навчальною дисципліною відбувається на підставі накопичених балів за результатами поточного та підсумкового контролю всіх видів згідно зі шкалою оцінювання.

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою.

Програмою передбачено **дві модульні контрольні роботи**. Студент за одну контрольну роботу може отримати максимально 25 балів ($25 \times 2 = 50$).

За виконання **практичних занять** студент може впродовж семестру отримати 35 балів. Програмою передбачено 7 практичних занять. За одне практичне заняття студент отримує 5 балів.

За **самостійну роботу** впродовж семестру студент набирає 15 балів.

Поточне тестування та самостійна робота							СРС	Сума	
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль №2						
T2	T4	T5	МКР	T7-T18	T9	T12	МКР	15	100
5	5	5	25	5	5	5	25		

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою			
		Екзамен, диференційований залік		Залік	
A	відмінно	90-100	відмінно	5	зараховано
B	дуже добре	81-89	добре	4	
C	добре	71-80			
D	задовільно	61-70	задовільно	3	
E	достатньо	51-60			

FX	незадовільно	21-50	незадовільно	2	не зараховано
F	незадовільно	0-20	незадовільно	2	не зараховано

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Підручники та посібники.
2. Нормативно-правові документи.
3. Завдання для самостійної роботи.
4. Базова та допоміжна література
5. Завдання для тематичного контролю.
6. Завдання для модульного контролю.
7. Завдання для підсумкового контролю.
8. Методичні рекомендації та вказівки.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Заболотний О., Заболотний В. Правильне мовлення. Київ: Літера, 2020, 224 с.
2. Пасинок В.Г. Основи культури мовлення: навч. посібн. Київ: Центр учбової літ., 2019. 243 с.
3. Федієнко В. Основи швидкочитання. Харків: Школа, 2021.

Допоміжна:

1. Благун Н.М. Основи культури й техніки мовлення: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2017. 41 с.
2. Коваль Г.П., Захарчук З.О. Виразне читання в структурі уроку : навчальний посібник для студентів педінститутів, гуманітарних університетів, педагогічних коледжів спеціальності «Педагогіка і методика початкового навчання». Тернопіль : Астон, 2015. 174 с.
3. Кравцова І. А. Основи культури і техніки мовлення: навчальний посібник . Кривий Ріг: КПІ ДВНЗ «КНУ, 2016. 294 с.
4. Мельник Т., Струганець Л. Культура мови: від теорії до практики: навчальний посібник. Київ: Навчальна книга – Богдан, 2017. 216 с.

5. Микитюк О. Культура мовлення: навч. посібн. Львів: Львівська політехніка, 2017. 236 с.
6. Степанова О.І. Культура мовлення та виразне читання: навчально-методичний посібник. Рівне, 2016. 162 с.
7. Фостер Т.К. Читай як професор. Жвавий і захопливий посібник з читання між рядків. Київ: Темпора, 2021, 344 с.

Інтернет-ресурси:

1. Мова.info: про українську мову, лінгвістику і не тільки: www.mova.info
2. Нова мова: проект розвитку української мови: www.novamova.com.ua
3. Український правопис: www.pravopys.net
4. Словники он-лайн: www.rozum.org.ua